

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

УДК 340.114.5

DOI <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-1/01>

Бровко Н.І.

Білоцерківський національний аграрний університет

Сімакова С.І.

Білоцерківський національний аграрний університет

МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Стаття присвячена дослідженню питань, пов'язаних із визначенням природи, сутності та закономірностей генезису виникнення та діяльності молодіжних організацій в Україні. Особливу увагу приділено вивченню впливу молодіжних організацій на формування правосвідомості особистості.

Встановлено, що молодь і молодіжний рух нині є важливим чинником суспільного і політичного життя. У період значних демократичних змін в Україні спостерігається зростання інтересу молодих людей до державотворчих та правотворчих процесів, внутрішньої і зовнішньої політики держави. Тому можна говорити про формування політично активної та правосвідомої молоді, яка має бути рушійною силою у побудові держави європейського зразка та позитивно власним прикладом впливати на формування молодого покоління.

Термін «молодіжний рух» є багатозначним. Аналізуючи термін «молодіжний рух» та звертаючись до історичних передумов, можна ототожнювати його зі світовим революційним рухом, діяльністю комсомольських організацій та низки молодіжних об'єднань. З іншого боку, молодіжний рух можна розглядати як діяльність молодіжних організацій, як частину молоді, які об'єднуються для спільного вирішення та відстоювання своїх прав, захисту інтересів.

Нині в національному законодавстві досі немає єдиного повного визначення терміна «молодіжна організація», немає чіткого розмежування та наявні різні підходи до визначення понять «дитяча громадська організація», «молодіжна громадська організація». Національне законодавство у цьому питанні децю застаріло, тому виникає нагальна необхідність у прийнятті нового нормативного акта, який відповідає вимогам часу. Таким актом має стати Закон України «Про молодь». Законопроект, про який ідеться, був поданий до Верховної Ради України у 2015 році та у 2019 році, проте не був прийнятий.

Констатовано, що важливу роль у вихованні вільної, соціально відповідальної, правосвідомої особистості з високими моральними цінностями, політичною культурою, критичним мисленням та здатністю до суспільної діяльності покладено на молодіжні об'єднання, які мають реальну можливість прививати ті цінності, які є орієнтирами, визначатимуть спосіб діяльності молодого покоління. Тому варто прийняти Закон «Про молодь», в якому чітко розмежувати молодіжні та дитячі організації, неформальні молодіжні об'єднання, визначити їх правовий статус та завдання, удосконалити засади молодіжної політики шляхом імплементації в українське законодавство низки європейських правових норм, закріпити у вказаному Законі положення про те, що одним із завдань молодіжних організацій є формування правової свідомості особистості.

Ключові слова: молодіжні організації, правова свідомість, формування правосвідомості, молодь, молодіжний рух.

Постановка проблеми. Молодь і молодіжний рух нині є важливим чинником суспільного і політичного життя, адже молодь – це майбутнє нації, країни і саме від правової свідомості молоді, її цінностей, установок, поглядів, переконань залежить подальша розбудова правової держави та громадянського суспільства в Україні. У період значних демократичних змін в Україні спостерігається зростання інтересу молодих людей до державотворчих та правотворчих процесів, внутрішньої і зовнішньої політики держави. Тому можна говорити про формування політично активної та правосвідомої молоді, яка має бути рушійною силою у побудові держави європейського зразка та позитивно власним прикладом впливати на формування молодого покоління. Тому тематика є важливою та актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналітичний огляд наукових праць та публікацій показує, що порушені нами питання були предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких слід відзначити Ю. Булатецького, О. Ареф'єва, Є. Косенка, Б. Ратусь, Ф. Малера. Серед сучасних дослідників проблем реалізації державної молодіжної політики та розвитку молодіжного руху можна виділити роботи І. Ільїнського, В. Лукова, В. Криворученка, В. Долгова, О. Шаронова, А. Ковальової, Ю. Волкова, В. Добренькова, Ф. Кадарії, І. Савченка, В. Шаповалова, С. Левікової. Проте поза їх увагою залишалося питання впливу молодіжних організацій на формування правосвідомості особистості.

Формулювання цілей статті. Основними завданнями, які ставились, було дослідження генезису та розвитку молодіжних організацій в Україні, нормативне закріплення їхньої діяльності в сучасному національному законодавстві та визначення впливу молодіжних організацій на формування правової свідомості майбутнього молодого покоління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Говорячи про «молодіжний рух», у національному законодавстві вживають низку термінів: «молодіжний рух», «дитячий рух», «молодіжна громадська організація», «дитяча громадська організація». У сучасному розумінні молодіжний рух розглядається як сукупність молодіжних організацій, а молодіжну активність досліджують лише в її організаційній формі. Під цим поняттям розуміють цілеспрямовану соціально та громадсько-політично активну молодь та її відповідну діяльність.

Звертаючись до політологічного словника, зазначимо, що у ньому «молодіжний рух» визна-

чається як «один з компонентів суспільно-політичної системи, представлений організованими у відповідний спосіб молодіжними структурами, діяльність яких спрямована на реалізацію інтересів молоді, на утвердження своєї специфічності і власної ролі у суспільстві» [1]. У колишньому СРСР молодіжний рух повністю ідентифікувався з діяльністю однієї організації – Всесоюзної ленінської комуністичної спілки молоді.

Загалом, термін «молодіжний рух» є багатозначним. Польські науковці та дослідники наприкінці ХХ століття під ним розуміли сукупність молодіжних організацій. На думку Б. Ратусь, «молодіжний рух є загальним поняттям для визначення деякої кількості молодіжних спілок, яких об'єднують подібні ідейно-виховні та політичні цілі, об'єкт, а також сфера їх діяльності» [2, с. 19].

Російські науковці тоді ж дотримувались думки, що молодіжний рух – це деяка, певна частина молоді [3, с. 52]. Зокрема, Ю. Булатецький під цим терміном розумів «значну частину молоді, яка правильно або неправильно усвідомлює свої як безпосередні, так і опосередковані інтереси і прагне свідомо чи стихійно, організовано або спонтанно, самостійно або спільно з іншими суспільно-політичними силами боротися та впливати на наявний лад» [4, с. 36].

О. Ареф'єв підкреслював, що «молодіжний рух» – це масова форма вираження соціальної активності молоді, яка спрямована на зміну (чи збереження і зміцнення) системи усталених суспільних відносин [5, с. 124].

Є. Косенко під цим терміном розумів масову організовану соціально-політичну активність, спрямовану на реалізацію і специфічних вимог, і цілей молодого покоління, і цілей інших громадських груп, об'єднань, інтереси яких відповідають інтересам молоді [6, с. 37].

Щодо іноземних науковців, то наприкінці ХХ століття молодіжний рух позиціонувався ними як рух молоді, яка активно включена в соціальні зміни. Зокрема, Ф. Малер пояснював механізм молодіжного руху таким чином: суспільство здійснює виховання і соціалізацію молоді, і ці процеси є екстернальними (зовнішніми) стосовно неї. Впливаючи на молодь, вони породжують в її середовищі молодіжний рух, вони-то і являють інтернальність (вихідний зсередини) спосіб залучення молодих у соціальне життя. У цьому – суть молодіжного руху. На його думку, «суспільство детермінує глобальний виховний контекст, який може бути представлений як «екстернальний» для молодіжного руху, але також детермінує або

принаймні впливає на «інтернальну» виховну специфіку щодо молодіжного руху (організація, формальні або неформальні асоціації, спонтанні групи, субкультура і т. д.) ... » [7, с. 59]. Затвердження молодіжного руху як фактору прогресивних змін передбачає, за Малером, «нове виховання в рамках молодіжного руху і всього суспільства», що означає переплетення самовиховання з «випереджаючою участю, звільненою соціалізацією» [7, с. 63–64].

Науковці сучасності розглядають молодіжний рух як об'єкт державної молодіжної політики та суб'єкт її реалізації. Зокрема, В. Луков розуміє під поняттям «молодіжний рух» спосіб самодіяльної участі молоді у процесі зміни і спадкоємності поколінь через специфічні колективні форми її соціальної активності [8, с. 455–456].

Молодь має чималу громадську і творчу силу, здатність формувати не тільки сучасні підходи, спрямовані на вирішення власних життєвих проблем, але й активно впливати на важливі проблеми міжнародних відносин. Організаціям молоді з урахуванням володіння їх учасниками широким спектром інтересів і потреб притаманні унікальні можливості виступати з різноспрямованими міжнародними ініціативами, а також брати участь в обговоренні актуальних проблем сучасності на різних рівнях [9, с. 122–123].

Аналізуючи термін «молодіжний рух» та звертаючись до історичних передумов, можна ототожнювати його зі світовим революційним рухом, діяльністю комсомольських організацій та низки молодіжних об'єднань. З іншого боку, молодіжний рух можна розглядати як діяльність молодіжних організацій, як частину молоді, яка об'єднується для спільного вирішення та відстоювання своїх прав, захисту інтересів, тобто як діяльність активної та свідомої частини суспільства, яка має свої думки, переконання, способи вирішення поставлених задач та здатна до активної суспільної діяльності.

Феномен, про який ідеться, не є явищем новим. Зародження українського молодіжного руху розпочалося ще у XVI–XVIII ст. та тривало до кінця XIX ст. Його формами були братства, у які об'єднувались на основі національно-релігійних поглядів українські міщани – освічені та свідомі жителі, що мали погляди та переконання, які відрізнялись від звичної маси. Доречним буде відзначити, що частина таких утворень об'єднувала молодих людей, зокрема студентську молодь. Прикладом таких братств було студентське товариство «Січ», товариство «Просвіта», діяльність

яких здебільшого спрямовувалася на розв'язання загальнонаціональних питань, зокрема проблем соціальної справедливості та національного самовизначення. Надалі до молодіжних об'єднань почали входити не лише студенти та українська еліта, а й представники робітничого класу, а метою їх діяльності було представлення політичних інтересів та політична боротьба. Вони сповідували комуністичну, соціалістичну, національну ідеологію та об'єднували різних учасників: від учнів та студентів до працюючої молоді. За радянської влади з кінця 20-х до середини 80-х років XX ст. в Україні створювались та діяли лише комсомольські та піонерські молодіжні організації [10, с. 7]. Проте у 1990 р. на XI республіканському зльоті піонерів піонерську організацію в Україні було реорганізовано і створено нову дитячу організацію – Спілку піонерських організацій України (СПОУ).

Із середини 80-х рр. XX ст. молодіжний рух в Україні починає активно відроджуватись. Відбувається становлення молодіжного руху як складного суспільного явища, різноманітного за політичними, структурними ознаками, формами роботи з молоддю. Можна констатувати, що цей період триває й нині. Отже, сучасний організований молодіжний рух, який пройшов певні періоди розвитку, нині перебуває на новому етапі свого існування, який передовсім характеризується активною участю молоді як окремої соціально-демографічної групи з власними економічними, соціальними та політичними інтересами.

Продовжуючи дослідження, варто зазначити, що молоді властиве бажання об'єднуватися, організовуватися задля розв'язання власних проблем, проблем суспільства. Молодіжні організації – це не просто об'єднання молоді, а соціальні структури суспільства, завдяки яким створюються умови і багато в чому реалізуються інтереси, потреби, запити молодих людей в усіх сферах життя: економічній, політичній, соціальній, духовній, сімейно-побутовій [11, с. 7]. За допомогою такої організації молоді люди мають можливість повніше реалізовувати свої інтереси, запити та потреби, тобто самореалізуватися як особистості. Крім того, молодіжні організації дають змогу врегулювати стосунки молоді з державою та її структурами.

Молодіжні організації унікальні тим, що вони в основному фокусуються на відображенні думок і обслуговуванні потреб і інтересів молоді. Вони надають простір, в якому молоді люди можуть пізнати і випробувати на практиці можливості

та складнощі участі в прийнятті рішень і співпраці з іншими молодими людьми. Вони можуть бути структурованими організаціями або неформальними групами молодих людей. Важливо, щоб молоді люди мали можливість вступити в молодіжну організацію за своїм вибором в їх громаді, якщо вони того побажають. Молоді люди також мусять мати право на підтримку створення власних організацій, якщо вони цього захочуть [12].

Молодіжні організації не завжди виникають у результаті самодіяльності, а можуть бути ініційовані державою, політичними партіями, громадськими об'єднаннями, адже передумовою їх створення натеper виступають не молодіжні субкультури, а спільність тих чи інших інтересів, задля досягнення яких молодь об'єднується в організації. Отже, ми доходимо висновку, що головним джерелом утворення молодіжних об'єднань як організованої частини загального молодіжного руху є спільність інтересів та мети, досягнення яких можливе лише в умовах цієї організації.

Натеper в Україні стримує розвиток молодіжних громадських об'єднань та обмежує захист молодіжних інтересів і співпрацю з органами державної влади низка проблемних питань, що насамперед стосуються організації їхньої діяльності. Зокрема, в національному законодавстві досі немає єдиного повного визначення терміна «молодіжна організація», немає чіткого розмежування та наявні різні підходи до визначення понять «дитяча громадська організація», «молодіжна громадська організація».

Звертаючись до Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації», у якому міститься нормативне визначення дитячої і молодіжної громадських організацій, варто зазначити, що «молодіжні громадські організації – це об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших суспільних інтересів» [13]; «дитячі громадські організації – об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства» [13].

Незважаючи на це, часто щодо одних і тих самих організацій вживаються терміни «дитяча організація» і «молодіжна організація». Це пов'язано з тим, що відповідно до статутних

документів цих організацій, їх членами можуть бути діти, підлітки та молоді люди віком від 14 до 35 років. Крім того, молодіжні організації можуть мати у своїй підструктурі дітей віком 6–15 років, і, навпаки, членами дитячих організацій є молоді люди віком старші 18 років.

Трактування терміна «дитячі організації» ґрунтується на тому, що у своєму складі такі громадські інститути налічують дітей. В Україні до таких належать: Асоціація скаутів України, «Пласт», Спілка Української Молоді, Українське дитячо-юнацьке товариство «Січ», «Екологічна варта» тощо. Але законодавство з цього приводу також неоднозначне. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. у ст. I визнає дитиною кожну людську особу до досягнення 18-річного віку, якщо за законом повноліття не настає раніше [14].

У Сімейному кодексі України вказано, що «правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття», відповідно, «неповнолітньою вважається дитина віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років», «малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років [15].

Крім того, у Законі України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» у статті 5 наголошено, що членами молодіжних громадських організацій можуть бути особи віком від 14 до 35 років, а членами дитячих громадських організацій – особи віком від 6 до 18 років. Таким чином, неточність та відсутність конкретики у відповідному законі України призводить до непорозумінь та певної невизначеності у статусі дітей та молоді, особливо коли питання стосується їх об'єднання [13].

У Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року молодіжну громадську організацію визначено як об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою якої є здійснення і захист своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших спільних інтересів та передбачено можливість створення таких тимчасових формувань, як молодіжні трудові загони, з метою забезпечення вторинної зайнятості молоді у вільний від навчання час [16]. Законодавець зазначив, що «держава забезпечує право молоді на створення молодіжних громадських організацій. Молодіжні громадські організації є неприбутковими організаціями, їх правовий статус визначається законодавством України. Молодіжні громадські організації мають право вносити до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування пропо-

зиції з питань соціального становлення та розвитку молоді» [16]. Проте варто зазначити, що з часу прийняття цього закону пройшло досить багато часу: змінились суспільні відносини, свідомість, тому виникає нагальна необхідність у прийнятті нового нормативного акта, який відповідає вимогам часу. Таким актом має стати Закон України «Про молодь». Такий законопроект був поданий до Верховної Ради України ще у 2015 році, проте не був прийнятий, пізніше – у 2019 році, але був знятий з розгляду.

У такому законопроекті молодь визначається як фізичні особи віком від 14 до 29 років. Визначено поняття «молодіжне громадське об'єднання» – об'єднання молодих людей, створене у визначеному законодавством порядку, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію творчих здібностей, задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів [17]; неформального молодіжного об'єднання, молодіжного центру, самоорганізації молоді, передбачено створення та діяльність Національної молодіжної ради, молодіжних рад на місцях, молодіжних центрів, Національного фонду підтримки молодіжних ініціатив тощо. Проте у цьому законопроекті не визначено одне із головних питань – вплив молодіжних об'єднань на формування правосвідомої особистості та питання національно-патріотичного виховання молоді [17].

Таким чином, нині метою молодіжних та дитячих організацій відповідно до чинного національного законодавства є задоволення та захист своїх законних інтересів, реалізація та захист своїх прав і свобод, здібностей, задоволення та соціальне становлення як повноправних членів суспільства. Виникає питання: чи впливають та чи можуть впливати вони на формування правової свідомості молоді?

Нині, коли Україна будує громадянське суспільство, постає потреба у вихованні вільної, соціально відповідальної, правосвідомої особистості з високими моральними цінностями, політичною культурою, критичним мисленням та здатністю до суспільної діяльності. Неабияка роль у цьому належить молодіжним об'єднанням. Так, дитячі та молодіжні громадські організації залучаються до проведення туристських та спортивних змагань, військово-спортивних патріотичних ігор, розвивають співпрацю з навчальними закладами щодо проведення заходів, спрямованих на навчання та виховання молоді у дусі поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення

до інших, виховання поваги до історії своєї місцевості та України. Прикладами такої діяльності можуть бути проведення значної кількості заходів за участю та з ініціативи молодіжних громадських організацій за напрямом патріотичного виховання молоді. Молодіжні організації відіграють особливу роль у процесі формування правосвідомості особистості, зокрема у формуванні належного рівня правосвідомості, комунікабельності, толерантності, культури поведінки, освіченості та інших складників особистості як повноправного учасника життєдіяльності соціуму.

Особливої уваги заслуговує вивчення змістових аспектів діяльності молодіжних та дитячих організацій. Адже зміст виражає сутнісне, головне, визначальне у явищі. Сутність їх діяльності полягає не лише у активній суспільній, громадській, політичній діяльності, але й у певного роду вихованій діяльності, що полягає в розвитку мотиваційно-ціннісної сфери людини. Ціннісні орієнтації людини формуються у різних видах діяльності, тому дуже значну увагу слід приділяти змісту такої діяльності.

Молодіжні організації мають реальну можливість прививати ті цінності, які є орієнтирами і визначатимуть спосіб діяльності молодого покоління та відповідають потребам розвитку людини і як члена суспільства, і як особистості. Бо, як відомо, для молоді досить важливим є процес наслідування, і такий позитивний приклад можуть та повинні подавати молодіжні організації

Висновки. Сучасна молодь критично ставиться до традиційних інститутів соціалізації через їх неспроможність вчасно та належним чином реагувати на потреби та інтереси молодіжного середовища. Це вимагає пошуку більш дієвих і прогресивних засобів впливу на формування системи цінностей молодого покоління, побудови діалогу молоді з державою через органи молодіжного представництва, таких як молодіжні організації, молодіжні ради, студентські ради тощо. Важливим є зміцнення довіри молоді до державних інститутів, у тому числі до органів публічної влади та їх розуміння соціальних і культурних змін, що відбуваються в державі, що вимагає постійної представницької структури.

Проте нині молоді не вистачає поінформованості. Молоді люди виявляють низькі або відсутні знання про закон. Програми щодо формування правосвідомості, що проводяться низкою уповноважених на це суб'єктів, в основному охоплюють питання захисту їхніх прав, стосуються норм адміністративного та кримінального

законодавства. Так, нині підрозділи ювенальної поліції активно відвідують навчальні заклади та працюють з молоддю, що є позитивним кроком у формуванні їхньої правосвідомості, проте питання, які ними порушуються, – це питання булінгу, насильства в сім'ї, торгівлі людьми, неправомірного поведіння в соціальних медіа, що не є достатнім. Водночас відсутній єдиний підхід до питання формування правосвідомості й на рівні держави, тому що всі нормативи спрямовані на національно-патріотичне виховання молоді, але не на формування її правової свідомості. Так, з молоддю не обговорюють закони, які прийняті та діють у державі, до них не доносять ідею верховенства права та неухильного додержання правових норм, їх обов'язковості та непопущності. Отже, якщо на молодь покладається завдання побудови демократичного суспільства, то виникає питання: на кого ж покласти місію з формування цієї правової свідомості. На нашу думку, молодіжні та дитячі організації, які діють в Україні та будуть діяти у майбутньому, мають реальну можливість здійснювати цю надважливу

місію. Але питання нечіткості національного законодавства та застарілість молодіжного законодавства гальмує ці процеси.

Тому варто прийняти Закон «Про молодь», в якому чітко розмежувати молодіжні та дитячі організації, неформальні молодіжні об'єднання, визначити їх правовий статус та завдання, удосконалити засади молодіжної політики шляхом імплементації в українське законодавство положень Переглянутої Європейської хартії про участь молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівнях та кодифікації молодіжного законодавства шляхом перегляду законів України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» та «Про молодіжні та дитячі громадські організації», а також адаптації молодіжної політики в Україні до стандартів молодіжної політики ЄС. Надважливим також є закріплення у вказаному Законі положення про те, що одним із завдань молодіжних організацій є формування правової свідомості. Зміна законодавства має призвести до зміни напряму молодіжної політики в державі та формування правосвідомої української нації.

Список літератури:

1. Політологічний словник. URL: <https://subject.com.ua/political/dict/892.html>.
2. Ratus B. Ruch młodzięzowy w Polsce Ludowej: Zagadnienia teoretyczne. Warszawa. PWN. 224 s.
3. Булатецкий Ю.Е. Коммунистические партии и молодежное движение в развитых капиталистических странах: 70-е – начало 80-х годов. Киев. 1984. 250 с.
4. Булатецкий Ю.Е. Борьба коммунистических партий развитых капиталистических стран за привлечение молодежи на сторону идей мира, демократии и социального прогресса (70-е – начало 80-х годов) : автореф. дис. ... д-ра ист. наук. Москва. 1985. 51 с.
5. Арефьев А.Л. Международное молодежное движение в социалистическом обществе. *Вопросы теории и методологии*. Москва. 1983. с. 124.
6. Косенко Е. Некоторые методологические вопросы изучения политических отношений молодёжи в буржуазном обществе. *Международное молодёжное движение: вопросы теории и методологии*. Москва. 1983. С. 37.
7. Mahler F. *Introducere în Juventologie*. Bucureşti : Ed. ştiinţifică şi enciclopedică. 1983. 296 p.
8. Луков В.А. Исследование молодежной проблематики в России. *Гуманитарное знание: тенденции развития в XXI веке : коллективная монография*. / под ред. Лукова В.А. 2006. 463 с.
9. Асадов Б.Р. Молодёжные организации в сфере международных отношений: гуманитарные аспекты деятельности. *Гуманитарный вектор. Серия: История, политология*. № 3 (35). 2013. С. 121–125.
10. Корпач Н.І. Теорія і практика соціально-педагогічної діяльності дитячих та молодіжних організацій : навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, змін. й доповн. Луцьк. 2015. 188 с.
11. Буш К.А. Молодіжний рух у сучасній Україні. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. Вип. 19–20. 2015. С. 84–91.
12. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті. URL: <https://rm.coe.int/168071b58f>.
13. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 1. Ст. 2.
14. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
15. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21–22. Ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

16. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України від 5 лютого 1993 року № 2998-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 16. Ст. 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.

17. Про молодь : проєкт Закону України від 05 вересня 2019 року № 2076. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66700/.

Brovko N.I., Simakova S.I. YOUTH ORGANIZATIONS AND THEIR INFLUENCE ON THE PROCESS OF FORMATION OF LEGAL AWARENESS

The article is devoted to the research of issues related to the definition of the nature and patterns of genesis of origin and activity of youth organizations in Ukraine. Particular attention is paid to the study of the impact of youth organizations on the process of formation of legal awareness. Prospects of their further activity were investigated and proposals were made for changing the direction of youth policy in the country.

Youth and the youth movement today are an important factor in social and political life. When referring to the “youth movement” in national legislation, a number of terms are used: “youth movement”, “child movement”, “youth public organization”, “children’s public organization”. In general, the term “youth movement” is ambiguous. Today’s scholars view the youth movement as an object of state youth policy and the subject of its implementation. Analyzing the term “youth movement” and referring to historical backgrounds, it can be identified with the world revolutionary movement, the activities of Komsomol organizations and a number of youth unions. On the other hand, the youth movement can be seen as an activity of youth organizations, as part of youth uniting to jointly resolve and defend their rights, protect their interests, that is, the activity of an active and conscious part of a society that has its own thoughts, convincing ways to solve its tasks and capable of active social activity.

National legislation provides for the statutory definition of children’s and youth public organization, but these terms are sometimes used as such. In addition, it can be stated that national legislation on this issue is somewhat outdated and contains unclear rules and therefore needs to be improved. It could be the Law of Ukraine “On Youth”, which was submitted to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2015 and 2019, but still has not been adopted. The essence of the activities of youth organizations lies not only in active social, political activity, but also in a certain kind of educated activity, which consists in the development of the motivational and value sphere of the person.

Youth organizations have a real opportunity to instill values that guide and determine the way in which the younger generation works and respond to the needs of human development, both as a member of society and as an individual. Because it is well known to young people that the imitation process is important, and such a positive example can and should be given by youth organizations.

Key words: youth organizations, legal awareness, formation of justice, youth, youth movement.